

Aan
Ziekenhuis St Jansdal
T.a.v. [REDACTED]
Wethouder Jansenlaan 90
3844 DG Harderwijk

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
[REDACTED]	25-213	definitief	8 december 2025

Auteur(s)

[REDACTED]

Tweede lezer

[REDACTED]

Betreft

Vleermuisonderzoek gevelrenovatie St. Jansdal ziekenhuis te Harderwijk

Aanleiding

Ziekenhuis St. Jansdal wil twee gevels van het ziekenhuis renoveren en aanpassen. Ecogroen heeft in 2024 een quickscan natuurtoets uitgevoerd, waarbij het initiatief is getoetst aan de Omgevingswet.¹ Bij toetsing aan het onderdeel 'soortbescherming' in deze quickscan is geconstateerd dat door de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten optreden ten aanzien van (verblijfplaatsen van) vleermuizen. Vleermuizen zijn beschermd onder de Omgevingswet. In 2025 is aanvullend onderzoek uitgevoerd om te bepalen of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de betreffende gevels. Voorliggende notitie beschrijft de werkwijze en de resultaten van dit aanvullend onderzoek en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn in het kader van de Omgevingswet.

Situatie en geplande werkzaamheden

Het projectgebied bestaat uit twee geveldelen van het St. Jansdal ziekenhuis, gelegen aan de Wethouder Jansenlaan 90 in Harderwijk (figuur 1). Het ziekenhuis staat binnen de bebouwde kom van Harderwijk. De gevels hebben respectievelijk twee en vier verdiepingen. De gevels zijn opgetrokken uit metselwerk en hebben een luchtpouw. Het gebouw waar de gevels toe behoren heeft een plat dak (zie figuur 2).

De voorgenomen werkzaamheden omvatten het verwijderen van de dakrand en vervolgens het opmettelen (verhogen) van deze dakrand, het vervangen van glas en mogelijk ook het vervangen van kozijnen in de gevels. Er vindt geen spouwisolatie plaats. De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf vaste bouwsteigers met steigernetten. De groenelementen in de omgeving blijven tijdens de werkzaamheden intact. Voor uitvoering van het voornemen is een omgevingsvergunning nodig voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit (opa).

¹ [REDACTED] (2024). Quickscan natuurtoets verduurzaming gevels ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-328. Ecogroen bv

notitie

Figuur 1 Projectgebied met te renoveren gevels (rood belijnd), onderdeel van Ziekenhuis Sint Jansdal te Harderwijk. Bron: PDOK/ESRI.

notitie

Figuur 2 Links: de gevels van het projectgebied in het noordwesten. Bron: Ecogroen. Rechts: de gevels van projectgebied in het zuidoosten. Bron: Googlemaps.

Werkwijze

Vleermuizen

Bij de beoordeling van de gevels in de quickscan is geconstateerd dat deze (in potentie) geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuissoorten zoals gewone- en ruige dwergvleermuis. De onderzoeksinspanning van het vleermuisonderzoek is afgestemd op deze soorten en de te verwachten verblijfplaatstypen (zomer-, paar-, en kraamverblijfplaatsen).

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het landelijke Vleermuisprotocol 2021.² In het vleermuisprotocol is beschreven waar een vleermuisonderzoek (minimaal) aan moet voldoen om het gebruik van een verblijfplaats door vleermuizen vast te kunnen stellen (zie ook het kader op de volgende pagina).

Toelichting onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakbureau van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van EZ en de Zoogdiervereniging.

Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. Het volgen van het vleermuisprotocol wordt echter wel aangeraden. Het toepassen van het protocol heeft tot doel:

- 1) Dat de vergunningverlener geen aanvullend onderzoek verlangt bij een vergunningaanvraag;
- 2) Dat een onderzoek standhoudt in eventuele juridische procedure.

² Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020) Vleermuisprotocol 2021, gepubliceerd op 28 oktober 2020 met actualisatie 2025. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

notitie

In deze situatie zijn vier nachtelijke bezoeken uitgevoerd in de periode mei tot en met september 2025 (zie tabel 1). Specifiek gaat het om:

- Twee nachtelijke bezoeken in de periode mei tot half juli gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen en
- Twee nachtelijke bezoeken in de periode augustus tot en met september gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen.

Tussen de individuele bezoeken zat conform het vleermuisprotocol een periode van minimaal 20 dagen.

Op basis van de omvang van het projectgebied, is het vleermuisonderzoek door twee personen uitgevoerd. Uitzondering hierop is het avondbezoek in de paarperiode. In de paarperiode blijven dieren langdurig baltsen rondom de verblijfplaats, zodat de inzet van één persoon voldoende is om verblijfplaatsen in het projectgebied te kunnen vaststellen. Tijdens de bezoeken is het projectgebied lopend doorkruist. Alle bezoeken zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (droog, geen harde wind, minimaal 10°C). Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van batdetectors met de mogelijkheid om opnamen te maken, zoals de Pettersson D240x, de Petterson M500 en de Echometer Touch 2. In tabel 1 zijn de bezoekdata en omstandigheden aangegeven.

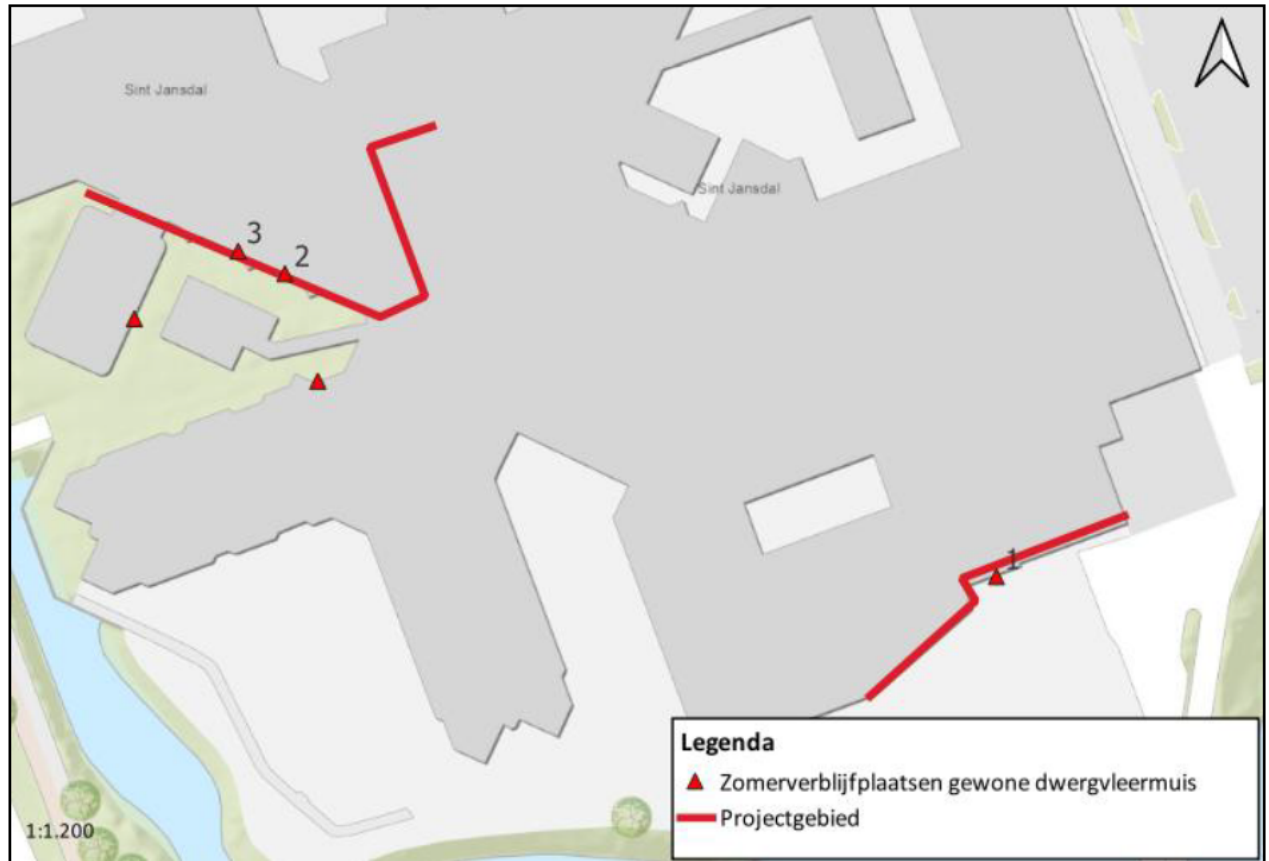
Tabel 1 Uitgevoerde veldbezoeken en omstandigheden van het vleermuisonderzoek.

Datum	Tijd	Onderzoek	Omstandigheden	Aantal personen
20 mei 2025	21.30 – 00.00 uur	Avondbezoek zomer- en kraamverblijfplaatsen	12 °C, helder, droog, weinig wind	2
17 juni 2025	03:15 – 05:15 uur	Ochtendbezoek zomer- en kraamverblijfplaatsen	11 °C, half bewolkt, droog, weinig wind	2
21 augustus 2025	04.25 – 06.30 uur	Ochtendbezoek zomer- en paarverblijfplaatsen (baltsterritoria)	11 °C, helder, droog, windstil	1
10 september 2025	21.15 – 23.15 uur	Avondbezoek zomer- en paarverblijfplaatsen (baltsterritoria)	17 °C, bewolkt, droog, weinig wind	2

Resultaten

Tijdens het avondbezoek in het kraamseizoen zijn in het projectgebied drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld (zie figuur 3, locaties 1 t/m 3). Op locatie 1 vloog een gewone dwergvleermuis in onder de dakrand (zie figuur 4, links). Op locatie 2 vloog een gewone dwergvleermuis uit één van de open stootvoegen in het metselwerk rondom het raam op de 1ste verdieping, de precieze locatie is hier niet vastgesteld (zie figuur 4, midden); de verblijfplaats bevindt zich naar verwachting in de spouw. Op locatie 3 zijn twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen, zij kwamen uit een open stootvoeg boven het raam (figuur 4, rechts). Buiten het projectgebied zijn daarnaast nog twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen, aangeduid in figuur 3.

notitie

Figuur 3 Projectgebied (rode lijnen) met zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (rood driehoek). Bron ondergrond: TopoRD.

Figuur 4 Links: Locatie 1 waar een gewone dwergvleermuis invloog onder de dakrand. Midden: locatie 2 waar een gewone dwergvleermuis uit een van de stootvoegen boven het raam vloog. Rechts: locatie 3 waar twee gewone dwergvleermuizen uit de stootvoeg rechts boven het raam. Bron: Ecogroen.

notitie

Er zijn tijdens het onderzoek geen andere verblijfplaatstypen of (verblijfplaatsen van) andere vleermuissoorten aangetroffen. De omgeving van het projectgebied, tussen de aanwezige bomen, wordt gebruikt als vliegroute en foerageergebied door enkele gewone dwergvleermuizen. Deze bomen worden met de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast.

Effectenanalyse en vervolgstappen

In de bebouwing in het projectgebied zijn drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Bij het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden aan de gevels van de gebouwen wordt één verblijfplaats (locatie 1) mogelijk aangetast of vernietigd. De invliegopening van deze verblijfplaats bevindt zich namelijk onder de dakrand (figuur 4: links). Door het ophogen van de dakrand gaat deze verblijfplaats mogelijk verloren.

De invliegopeningen van de andere twee verblijfplaatsen (locatie 2 en 3) bevinden zich in de spouwmuur (open stootvoegen), deze verblijfplaatsen gaan niet verloren. Door het gebruik van steigers kunnen deze verblijfplaatsen wel worden verstoord en tijdelijk onbruikbaar zijn.

Verstoring van vleermuizen door aanvullende lichtbronnen tijdens de aanleg- en gebruiksfase dient voorkomen te worden. Dit kan worden bereikt door geen aanvullende lichtbronnen te plaatsen en de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang uit te voeren.

Het aantasten, vernietigen of verstoren van een verblijfplaats van vleermuizen is een overtreding van de verbodsbepalingen van de omgevingswet. Daarom is voor de voorgenomen werkzaamheden een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit

Een aanvraag voor een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit bestaat in de regel uit een in te vullen aanvraagformulier, een activiteitenplan, relevante onderzoeksgegevens en andere rapportages ter onderbouwing van de aanvraag. Een vergunning wordt verleend mits er geen alternatieven mogelijk zijn, er een rechtsgeldig belang bestaat voor de voorgenomen ontwikkeling en de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt. Ook dienen er mitigerende maatregelen te worden getroffen om negatieve effecten te voorkomen of te beperken, zoals het vooraf ongeschikt maken van de bebouwing, werken buiten kwetsbare perioden en het aanbieden van zowel tijdelijke als permanente vervangende verblijfplaatsen. In het activiteitenplan worden deze punten nader onderbouwd en uitgewerkt.

Aandachtspunten bij een omgevingsvergunningaanvraag zijn:

- Provincie Gelderland is zelf de vergunningverlener voor omgevingsvergunningen flora- en fauna-activiteiten.
- De beoordelingstermijn enkelvoudige omgevingsvergunningaanvraag is afhankelijk van de beoordelende instantie en kan oplopen tot tenminste 14 weken

Geldigheidsduur ecologisch onderzoek

Tot slot wijzen wij u op de beperkte geldigheidsduur van het ecologisch onderzoek. Het uitgevoerde onderzoek is in deze situatie geldig tot september 2028 (tenzij zich in de tussentijd in het project(gebied) grote wijzigingen voordoen). Na deze periode dient het onderzoek geactualiseerd te worden